

Nr 37.

Av herr Nilsson, Bernhard, om ökat anslag till rikets hushållningssällskap.

Uti statsverkspropositionen, nionde huvudtiteln, sid. 157, föreslås bl. a. ett oförändrat anslag å 2,8 miljoner kronor till hushållningssällskapens allmänna verksamhet. Lantbruksstyrelsen hade föreslagit 3 miljoner kronor, d. v. s. samma belopp som senast för budgetåret 1932/33 utgick för detta ändamål. Samtidigt med denna minskning av det allmänna anslaget torde de flesta hushållningssällskaps egna inkomster hava minskat, bl. a. på grund av ränteläget. De ekonomiska förutsättningarna för att hushållningssällskapen skola kunna fylla sina uppgifter hava sålunda försämrats. Det anmärkningsvärda är emellertid, att parallellt med nedskärningen av det allmänna statsanslaget staten pålagt hushållningssällskapen nya arbetsuppgifter, för vilka intet eller obetydligt särskilt förvaltningsbidrag samtidigt anvisats. Jag vill här blott som exempel anföra den mycket omfattande förmedlingen av statsbidrag eller lån till jordförbättring å s. k. ofullständiga jordbruk, till gödselvärd, täckdikning m. m. Vissa från Jönköpings läns hushållningssällskap inhämtade uppgifter beträffande utvidgningen av förmedlingen av dylika statsbidrag må här anföras:

År	Antal planlagda företag	Kostnader för hushållningssällskapet	Statligt förvaltningsbidrag för ändamålet
1926.....	—	—	—
1929.....	125	2 220: —	—
1931.....	514	7 320: —	—
1933.....	1 112	14 610: —	1 650: —
1935.....	1 450	17 180: —	1 750: —

Framställningar om särskilda och tillräckliga förvaltningsbidrag för dessa nya arbetsuppgifter hava blivit gjorda från skilda håll under de gångna åren utan resultat.

Ständigt nya administrativa uppgifter påläggas hushållningssällskapen och dess egnahemsnämnder eller föreslås uti tid efter annan framlagda utredningar, nu senast uti förslaget om en gemensam maskinanvändning i det mindre jordbruket. Såsom ett belysande exempel på utvidgningen av hushållningssällskapens administrativa och övriga verksamhet må anföras följande från Jönköpings läns hushållningssällskap inhämtade uppgifter på summa kassa kredit under vart och ett av åren 1927—1936:

1927	Kr. 398 633: 56
1928	» 458 747: 50
1929	» 506 488: 55
1930	» 528 168: 61
1931	» 616 467: 81
1932	» 717 096: 56
1933	» 672 004: 79
1934	» 618 535: 99
1935	» 878 032: 01
1936	» 986 835: 80

Det är uppenbart, att en dylik ansvällning av de administrativa uppgifterna icke kan fortgå utan antingen ett intrång på hushållningssällskapens många övriga betydelsefulla uppgifter eller en betänklig försämring av sällskapens ekonomi. Många hushållningssällskap torde under senare år också hava arbetat med årliga underskott. Särskilt betänkligt synes mig vara, att den rent administrativa bidragsförmedlande verksamheten inom hushållningssällskapen numera binder mycken arbetskraft, som borde utnyttjas för andra ändamål, såsom undervisning, upplysning, rådgivning, utredningar, organisation m. m. Det är här fråga om ingenting annat än en påtvungen kursförändring inom sällskapens verksamhet, som jag anser betänklig.

Hushållningssällskapen utgöra förvisso en organisation, som icke blott med framgång under långa tider verkat för jordbrukets främjande i vårt land utan också allttjämt med stor fördel kunna anförtros nya uppgifter alltefter olika tiders växlingar. En grundförutsättning härför är emellertid — och hushållningssällskapens historia bär därom tydligt vittnesbörd — att tillräckliga medel ställas till sällskapens förfogande. För närvarande stå icke sällskapens ekonomiska förutsättningar i riktigt förhållande till de uppgifter, som äro dem förelagda. Det allmänna statsanslaget borde fördenskull minst av allt hållas nere på den nivå, som ursprungligen motiverades med det statsfinansiella läget.

Jag får fördenskull hemställa,

att riksdagen måtte besluta höja det allmänna statsanslaget till rikets hushållningssällskap till dess ursprungliga belopp, d. v. s. 3,0 miljoner kronor.

Stockholm den 19 januari 1938.

Bernhard Nilsson.